

VỀ CUỘC “ĐÁNH CƯỚP” BẠC TẠI ĐỒN ĐIỀN CAO SU MINH THẠNH

■ NGUYỄN VĂN GIÁC (*) - HUỖNH HỒNG HẠNH (**)

Tóm tắt

Trong khi các công trình nghiên cứu Sử học cùng tài liệu lịch sử địa phương đề cập cuộc “đánh cướp” đồn điền Cao su Minh Thạnh vừa khá giản lược lẫn nhiều sai lệch, nguồn tư liệu liên quan từ Trung tâm Lưu trữ Quốc gia II với tính cách bảo mật và nội bộ đã có những cập nhật cận cảnh và chi tiết đối với sự kiện quan trọng này. Từ kết quả việc khai thác và tham chiếu giữa các nguồn tài liệu hiện có, bài viết chỉ ra rằng, về thời gian, sự kiện diễn ra vào ngày 04/01/1958, không phải ngày 10/8/1957 hay 18/8/1957; về mục tiêu, chiếm lấy khoản bạc lớn của Đồn điền và tuyên truyền sâu rộng tính chính nghĩa của lực lượng Cách mạng là nguyên do cuộc đột kích...

Nhân 65 năm sự kiện (1958 - 2023), chúng tôi xin giới thiệu và bước đầu diễn giải nguồn tư liệu quý giá này.

Dẫn nhập

Đồn điền Cao su Minh Thạnh là cơ sở mở rộng vào năm 1927 của Công ty Cao su Viễn Đông (Société des Caoutchouques d'extrême-orient), gọi tắt CEXO, thành lập từ năm 1911. Đồn điền nằm trên cuộc đất làng Minh Thạnh, một trong 7 làng ở vùng dân tộc thiểu số thuộc tổng Tân Minh thành lập vào năm 1906; một trong 8 hoặc 6 hoặc 4 làng của tổng Tân Minh, thuộc đại lý Hớn Quản, tỉnh Thủ Dầu Một tùy vào từng thời điểm (1916, 1936, 1939)¹. Với những biến đổi hành chính thời kỳ hậu thuộc địa, Minh

Thạnh trở thành một trong 6 thôn của tổng Tân Minh, quận Hớn Quản, tỉnh Thủ Dầu Một vào năm 1955, để rồi từ sau Sắc lệnh 143-NV ngày 22/10/1956 sáp nhập vào quận An Lộc, thuộc tỉnh Bình Long vừa được lập ra cùng với 21 tỉnh thành khác trên bộ phận lãnh thổ Nam Phần Việt Nam².

Đồn điền Minh Thạnh - Lược đồ 1952. Nguồn: TTLTQG II - Phòng Phủ Tổng thống Đế nhất Cộng hòa

(*) Tiến sĩ, Trường Đại học Thủ Dầu Một, Bình Dương - SĐT: 0973433617 - Email: vanjack.nguyen@gmail.com

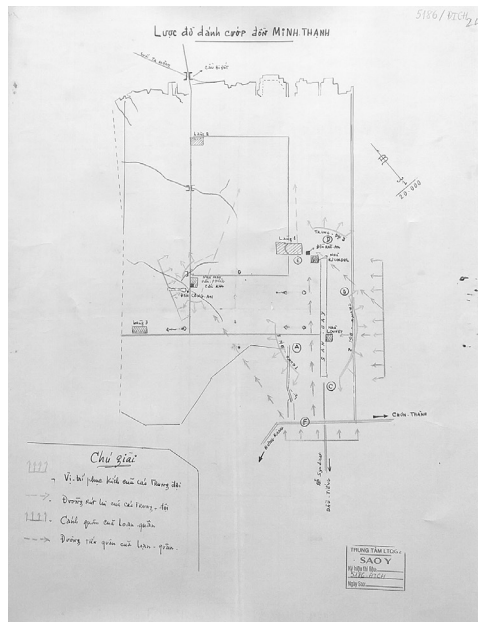
(**) Tiến sĩ, Trường PTTH Chuyên Hùng Vương, T.P.TDM - SĐT: 0919439517 - Email: hanhnh@srgbinhduong.edu.vn

1. UBND tỉnh Bình Dương (2010), Địa chí Bình Dương, tập 1: Tự nhiên - Nhân văn, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, tr.204, 208, 211, 213.

2. Địa chí Bình Dương, Sdd, tr.216; Wikipedia (Bách khoa toàn thư mở), *Bình Long (tỉnh)*, [https://vi.wikipedia.org/wiki/B%C3%ACnh_Long_\(t%E1%BB%89nh\)](https://vi.wikipedia.org/wiki/B%C3%ACnh_Long_(t%E1%BB%89nh)), truy cập ngày 23.9.2023.

14. THÔNG TIN KHOA HỌC LỊCH SỬ

Đồn điền Cao su Minh Thạnh chiếm lĩnh cả một khu đa giác rộng lớn mà vào thời điểm cuối năm 1957 đạt tổng diện tích 3.536ha, trong đó có 1.427ha đã đang khai thác mù, 1.513ha sắp sửa cho mù³. Trên bản đồ *Tây Ninh Est*, đồn điền Cao su Minh Thạnh được ký danh Pháp ngữ là “Société de Cultures en Indochine” (Hiệp hội Nông nghiệp Đông Dương), có chỉ dẫn về một sân bay tọa lạc ngay trong khu vực⁴. Phương tiện vận tải hàng không ưu trội này được sử dụng đặc biệt trong việc chuyển bạc từ trụ sở CEXO đặt tại Sài Gòn về tới Minh Thạnh để phát lương tháng cho đội ngũ quân đốc, nhân viên và công nhân của đồn điền. Mồng 4 tháng giêng năm 1958 dương lịch là một ngày đặc biệt như vậy đối với *Société de Cultures en Indochine* Minh Thạnh, chính là ngày phát lương theo quy định.

Nguồn: TTLTQG II - Phòng Phủ Tổng thống
Đệ nhất Cộng hòa (1958)

Diễn tiến

Bản Phúc trình của Đại úy Chỉ huy trưởng Cơ quan Quân sự Bình Long chuyển đến Trung tá - Quyền Tư lệnh Quân khu I Hồng Sơn Đông, có đề mục “Phúc trình về việc loạn quân đánh cướp đồn điền cao su Minh Thạnh thuộc tỉnh Bình Long ngày 4 tháng 1 năm 1958”, cho biết một cách chi tiết công tác

bố phòng để bảo đảm an ninh trong việc tiếp nhận số bạc từ lúc máy bay hạ cánh trên đường băng cho đến khi bạc được vận chuyển an toàn đặt vào tủ/két sắt tại văn phòng Đồn điền, như sau:

“Tại Minh Thạnh có một đồn Bảo An quân số trên một Trung đội phối hợp với một Tổng đoàn Dân Vệ 33 người để hoạt động an ninh cho sở cao su.

Trước ngày 4/1/1958, nơi đây được tăng cường thêm một Tiểu đội đặc biệt và 1 trung đội Bảo An để bảo vệ việc an ninh cho máy bay đem lương đến và phát lương buổi chiều ngày 4/1/1958 cho công nhân. Tổng số quân số trên được chia làm 3 Trung đội Bảo An và Dân Vệ phối hợp (...) Vào lối 10 giờ 15 phi cơ chở bạc đến sân bay Minh Thạnh được vô sự dưới sự yểm trợ của các lực lượng an ninh như sau:

- Trung đội 1 phục kích tại điểm A hướng Tây phi trường (xem lược đồ đính hậu).

- Trung đội 2 phục kích từ điểm B lên điểm C (hướng Đông phi trường).

- Trung đội 3 phục kích tại điểm D (hướng Bắc phi trường).

- Tiểu đội đặc biệt đi tuần tiểu bằng xe hơi các đường quanh đồn điền.

Bạc từ máy bay đem xuống được Sở dùng xe chở về văn phòng của đồn điền dưới sự hộ tống của Trung đội 1 tại điểm A.

Sau khi bạc được cất trong tủ sắt và văn phòng đóng cửa lại, nơi đây được một Trung đội bố trí canh phòng.

Trung đội 2 rút về tập trung tại điểm E để chờ đến giờ xe đến rước đi hộ tống phát lương các làng.

Trung đội 3 rút về đồn Bảo An làm lực lượng phòng vệ⁵.

Như vậy, công tác an ninh về việc tiếp nhận và cất giữ bạc do phi cơ chở đến trong buổi sáng hoàn toàn được “vô sự”, theo như phần đầu bản Phúc trình. Sự cố chỉ bắt đầu xuất hiện vào đầu buổi chiều cùng ngày, với phần tường thuật nổi dài sau đây:

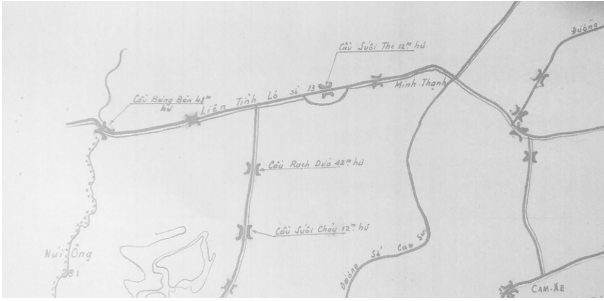
“Lúc 13 giờ 00, Tiểu đội đặc biệt Bảo An do Trung úy Vương Văn Lộc chỉ huy đang đi tuần tiểu bằng xe 4x4 trên đường ở phía Nam sân bay bị sa vào ổ phục kích của loạn quân ở điểm F.

Dưới lực lượng quá mạnh và tấn công ồ ạt của địch, Tiểu đội này phải vừa cầm cự vừa rút lui vào cao su.

3. Ban Chấp hành Đảng bộ xã Minh Thạnh, huyện Dầu Tiếng, tỉnh Bình Dương (2008), *Lịch sử Đảng bộ và nhân dân xã Minh Thạnh (1945 - 2005)*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, tr.12 (dẫn theo: Tuần san *Phòng Thương mại Sài Gòn*, số 187, tháng 1.1961).

4. CartoMundi (1952), *Tây Ninh Est*; <http://www.cartomundi.fr/site/E01.aspx?FC=56852>

5. TTLTQG II - Phòng Phủ Tổng thống Đệ nhất Cộng hòa (1958), *Về cuộc hành quân truy nã loạn quân đánh cướp đồn điền Minh Thạnh, tỉnh Bình Long, tháng 1.1958*, hồ sơ số 5186, tờ số 19-20.

Lược đồ cầu Bung Bàn. Nguồn: TTTLQG II
- Phòng Phủ Tổng thống Đệ nhất Cộng hòa (1958)

Kế tiếp, bọn cướp từ phía Nam và phía Đông tràn lên dùng lực lượng tấn công vào đồn Bảo An và trụ sở Dân Vệ.

Đồng lúc ấy, tại văn phòng đồn điền ở ấp Nhà Máy, bọn cướp tấn công Chi nhánh [Chi nhánh] Công An và Trung đội 1 đang canh phòng tại đây. Lực lượng bọn cướp ở nơi này đông gấp mười lần nên dưới sự xung phong biển người của địch, Trung đội 1 phải rút lui về hướng Bắc. Nơi đây các công an viên bắn chết 2 tên cướp và Bảo An, Dân Vệ cũng bắn ngã 2 tên.

Lúc bây giờ bọn cướp đã chiếm được văn phòng đồn điền là nơi để bạc và các đồn Bảo An, Chi nhánh [Chi nhánh] Công An và trụ sở Dân Vệ.

Trước khi tấn công đồn điền, bọn cướp có tổ chức đốt các cầu sau đây để chặn [chặn] sự tiếp viện [tiếp viện] của ta:

- Cầu Suối Bà Va, đường Chơn Thành - Minh Thạnh XT [tọa độ]. 691.589.

- Cầu Suối Bà Già, đường Chơn Thành - Cam Xe XT. 669.584 và XT. 684.589.

- Cầu Suối Tà Mòng [Tà Mòn/Tà Mun], đường Xa Cát - Minh Thạnh XT. 637.708.

Nơi cầu Suối Bà Va... Tiểu đội tuần tiểu của Đại đội 1/586 có bắt gặp địch quân đang đốt cầu vào lối 13 giờ và bắn bọn này bỏ chạy.

Tại cầu Tà Mòng... xe Jeep của Cơ quan Quân sự Bình Long do Đại úy Chỉ huy trưởng và sĩ quan Tình báo đi kiểm soát việc bảo vệ an ninh phát lương của đồn điền cao su Minh Thạnh, bị lọt vào ổ phục kích đốt cầu của địch quân vào hồi 13 giờ 45 nhưng ra thoát được.

Sau khi bọn cướp chiếm được đồn điền và đẩy lùi các Trung đội, liền đập phá các đồn Bảo An, văn phòng Công An, trụ sở Hội đồng xã Minh Hòa, xé đốt tất cả các giấy tờ đồ đạc. Tất cả các quân trang của binh sĩ Bảo An và Công An đều bị bọn cướp tóm thâu.

Bọn chúng tập hợp đồng bào lại, tuyên truyền rằng bọn chúng là Giáo phái, quân đội Hòa Bình đến giải phóng miền Nam, chớ không phải đi cướp của đồng bào.

Trong thời gian bọn cướp làm chủ tình hình, từ 13 giờ đến 17 giờ 30, tiếng súng nổ không ngừng, vì mặc dầu lực lượng đối phương quá mạnh, các toán Bảo An và Dân Vệ vẫn bắn cầm cự lẻ tẻ.

Đối phương cho canh phòng các nẻo đường rồi tom góp xe hơi, bắt ngựa của đồn điền chạy khắp nơi, lục soát các kho lấy tài vật và lương thực chở trên các xe đem đi.

Tại Bình Long, được tin báo hồi hơn 14 giờ, Cơ quan Quân sự và Tỉnh đoàn Bảo An huy động được 1 Trung đội Bảo An của Tiểu đoàn 586 đến tiếp viện vào lúc 15 giờ 15 và chữa cầu cháy ở suối Tà Mòng. Tiến quân vào đồn điền, gom các binh sĩ bị bọn loạn quân đánh lạc và chiếm lại các căn cứ Bảo An, Công An vào lúc 17 giờ 30.

Khi ấy bọn cướp đã thâu [thu] các xe của đồn điền, chở tù sắt, tài sản cướp được và rút lui về hướng cầu Bung Bàn (XT. 494.635), ranh giới Bình Long và Tây Ninh. Trước khi rút lui, bọn cướp còn rải khắp đường một số truyền đơn (một bản đính kèm). Hai vợ chồng ông Louvet, Giám đốc Đồn điền và người Phụ tá Ricordel bị bọn cướp trói giam tại nhà trong lúc tấn công cũng được bọn cướp thả ra khi rút lui⁶.

Tổn thất

Tổng hợp về tình hình tổn thất của các bên liên quan trong cuộc tấn công từ bản Phúc trình nêu trên có tham chiếu bản Phúc trình thứ hai của Trung tá Hồng Sơn Đông gửi lên Thượng cấp sau khi kết thúc cuộc hành quân giai đoạn I, dưới đề mục “Về cuộc hành quân vùng Minh Thạnh XT. 650.632 (giai đoạn I, từ 00 giờ ngày 05/1/1958 đến 24 giờ ngày 10/1/1958)” cho biết:

- Về phía bị tấn công (bao gồm đồn điền, chính quyền xã Minh Hòa và quân đội Việt Nam Cộng hòa): 2 quân nhân (bị thương tích); 2 súng lục (bị mất); 7 xe cơ giới (bị phá hỏng); 3 máy đánh chữ cùng 1 máy toán (bị lấy đi); toàn bộ quân trang cùng 50 bao gạo và các đồ vật thực ở kho hợp tác xã, thuốc ở phòng y tế (bị mang/chở đi); 70 tấn mù khô, 1 kho phân bón và 1 xưởng máy (bị đốt); các đồn bót của binh lính, văn phòng cảnh sát và trụ sở chính quyền xã Minh Hòa đều bị đập phá; 3 chiếc cầu vùng quanh đồn điền bị đốt; 1.700.000\$00 tiền mặt bị tước đoạt. Tổng thiệt hại trị giá lên đến 6.000.000\$00 đối với Đồn điền Minh Thạnh.

Riêng khoản tiền mặt bị đánh cướp này được chứa trong 1 tủ/két sắt, với 1.450.000\$00 lương công nhân

6. Về cuộc hành quân truy nã loạn quân đánh cướp đồn điền Minh Thạnh, tỉnh Bình Long, tháng 1.1958, Tlđđ, tờ số 20-21.

mà phi cơ vừa đem đến lúc buổi sáng và 270.000\$00 tiền còn tồn trước đó, đã được đổi phương khiêng lên xe chở về cầu Bung Bàn đập phá ra để lấy.

- Về phía tấn công (tức lực lượng Cách mạng): có 7 tử sĩ, trong đó 3 xác còn để lại tại Đồn điền và 4 xác đã được đem chôn gần cầu Bung Bàn, cùng một số binh sĩ bị thương mang đi không biết rõ⁷.

Nhận xét

1. Phần kết của bản Phúc trình thứ nhất có đưa ra ý kiến đánh giá về sự kiện của Chỉ huy trưởng Cơ quan Quân sự tỉnh Bình Long rằng “Toán loạn quân ngoài mục đích tấn công đồn điền để cướp bạc, còn lợi dụng cuộc tấn công này để tuyên truyền chánh trị”, cụ thể như: đập phá trụ sở Phong trào Cách mạng Quốc gia, tức nhà Hội đồng xã Minh Hòa; bắt trói Ban Quản đốc đồn điền, bao gồm vợ chồng ông Louvet và nhân viên Phụ tá Ricordel, nhưng trước khi rút lui đã mở trói và thả ra; không có một hành động nào cướp phá hoặc xâm phạm tài sản của cư dân đồn điền, nếu “có ăn uống hoặc mua đồ thì trả tiền đủ”; đồng thời tuyên truyền tự xưng là Quân đội Giải phóng hoặc Quân đội Hòa Bình, tức nhân danh lực lượng vũ trang giáo phái liên hợp Hòa Hảo - Bình Xuyên⁸.

Trên cơ sở ghi nhận đó của đối phương, hai mục tiêu chính yếu của cuộc tấn công về phía lực lượng Cách mạng đều đạt được một cách thỏa đáng, chưa kể các chiến lợi phẩm quan trọng khác, bao gồm gạo, thực phẩm khô và đóng hộp, quân trang quân dụng, thiết bị văn phòng...

Cũng cần lưu ý thêm rằng, trong khi các công trình nghiên cứu bao gồm nhiều nhóm tài liệu đã công bố trước nay, như sẽ được đề cập dưới đây, tập trung nhấn mạnh khía cạnh quân sự hay vũ trang của trận tấn công thì nguồn tư liệu của đối phương lại chỉ ra tầm mức tác động lớn lao của mục tiêu tuyên truyền hay chính trị. Có lẽ đây cũng là khoảng trống của vấn đề nghiên cứu.

Rõ ràng, riêng thắng lợi đạt được của mục tiêu thứ nhất với nguồn tài chính bổ sung dồi dào đã mang lại ý nghĩa hết sức to lớn đối với hoạt động xây dựng và từng bước trưởng thành, lớn mạnh của lực lượng vũ trang miền Đông Nam Bộ nói chung, trước khi chính thức bắt đầu thực hiện chủ trương bạo lực cách mạng do Trung ương Đảng đề ra cho cuộc chiến tranh cách mạng ở miền Nam Việt Nam.

2. Các tư liệu được cập nhật nêu trên có xuất xứ từ Trung tâm Lưu trữ Quốc gia II (TTLTQG II), phòng Phủ Tổng thống Việt Nam Cộng hòa Đệ nhất (1955 - 1963), đương thời lưu hành nội bộ nên được đối phương đóng các dấu mộc Mật, Mật/Kín, Mật/Khẩn kèm theo các khẩu lệnh “Hòa tống”, “Thượng khẩn”, “Khẩn”... cho thấy tính cách thông tin có độ tin cậy cao, phản ánh diễn tiến sự kiện một cách nóng bỏng, kịp thời, sâu sát nhất. Bởi vậy, tư liệu có giá trị đỉnh chính cực kỳ quan trọng đối với sự sai lệch của các nguồn sử liệu đã đăng công bố và lưu hành.

Một loạt tài liệu hay công trình nghiên cứu, bao gồm nhóm tài liệu thuộc Ban Chấp hành Đảng bộ các địa phương biên soạn, như *Lịch sử Đảng bộ tỉnh Bình Dương (1930 - 1975)* (2003), *Lịch sử chiến tranh nhân dân tỉnh Bình Dương (1945 - 1975)* (2014), *Lịch sử Đảng bộ huyện Dầu Tiếng (1945 - 1975)* (2006), *Lịch sử Đảng bộ thị xã Thủ Dầu Một* (2000), *Lịch sử Đảng bộ và nhân dân xã Minh Thạnh (1945 - 2005)* (2008); nhóm tài liệu do Viện, cơ quan Quân sự, công ty TNHH ngành Cao su, các tác giả địa phương chỉ cùng hồi ký cá nhân biên soạn, có *Lịch sử kháng chiến chống Mỹ cứu nước 1954 - 1975* (2013), *Lịch sử miền Đông Nam Bộ và cực Nam Trung Bộ kháng chiến (1945 - 1975)* (2011), *Lịch sử phong trào công nhân cao su Dầu Tiếng (1917 - 2010)* (2011) và *Lịch sử phong trào công nhân cao su Dầu Tiếng (1917 - 1997)* (2000), Địa chí tỉnh Sông Bé (1991), *Lịch sử tỉnh Bình Dương* (2022), *Kết thúc cuộc chiến tranh 30 năm* (2005); nhóm tài liệu do các nhóm tác giả biên soạn có tính cách giáo trình ở bậc đại học, như *Đại cương Lịch sử Việt Nam* (2010) của nhóm Lê Mậu Hãn (chủ biên), *Giáo trình Lịch sử Việt Nam* (2012) của nhóm Trần Bá Đệ (chủ biên), *Lịch sử Việt Nam* (2014 và 2017) của nhóm Trần Đức Cường (chủ biên)... đều diễn giải phần lớn không đúng nhiều vấn đề lịch sử liên quan, từ mốc thời gian diễn ra cuộc tấn công vào ngày 10-8-1957 hoặc 18/8/1957, chưa kể những bất nhất về giờ khắc cụ thể, đến các dẫn liệu về mục tiêu chiến thuật, lực lượng tương quan, diễn biến chiến sự, kết quả hay tổn thất chung cục...

Một trong những công trình Sử học kể trên, *Giáo trình Lịch sử Việt Nam* (2012) của nhóm Trần Bá Đệ (chủ biên) đã mô tả hoàn toàn sai lệch về sự kiện lịch sử này như sau: “Lúc 9 giờ sáng ngày 10/8/1957, quân ta tiến công tiêu diệt các ổ để kháng vòng ngoài và bộn cảnh sát, lính bảo vệ xung quanh, rồi đột nhập vào thị

7. Về cuộc hành quân truy nã loạn quân đánh cướp đồn điền Minh Thạnh, tỉnh Bình Long, tháng 1.1958, Tlđđ, tờ số 21-22, 41, 43, 46.

Cầu Bung Bàn bắc qua sông Sài Gòn nơi thượng nguồn, hướng về tỉnh Tây Ninh, cách đồn điền Cao su Minh Thạnh khoảng 10km về hướng Tây; cầu đã bị phá hủy vĩnh viễn từ thời điểm kể trước năm 1975.

8. Về cuộc hành quân truy nã loạn quân đánh cướp đồn điền Minh Thạnh, tỉnh Bình Long, tháng 1.1958, Tlđđ, tờ số 22-23.

trấn, tiến đánh các mục tiêu bên trong. *Ta tiêu diệt được một bộ phận sinh lực địch, thu 10 xe GMC, nhiều vũ khí, lương thực và thực phẩm. Suốt đêm 10/8, ta huy động 20 xe vận tải và xe ngựa của sở cao su, cùng công nhân đồn điền chuyển chiến lợi phẩm về căn cứ*⁹ (phần chữ nghiêng biểu thị các lưu ý của TG).

3. Xuất phát từ tình hình an ninh bất ổn ở vùng Đông Nam Bộ nói chung, tỉnh Bình Dương và Bình Long (còn có tỉnh Phước Long) vừa chia tách từ tỉnh Thủ Dầu Một nói riêng trong thời kỳ bắt đầu gia tăng chiến sự, hoạt động phát lương định kỳ cho các đồn điền của giới chủ cả Pháp lẫn Việt đều cần đến sự hỗ trợ và điều động quân lực của quân đội Việt Nam Cộng hòa. Sau sự cố bị “đánh cướp” bạc xảy ra tại đồn điền Cao su Minh Thạnh thuộc Công ty Cao su Viễn Đông (CEXO) vào ngày 04/01/1958, các đơn vị quân đội địa phương ở hai tỉnh càng được tăng cường huy động đối với công tác vận chuyển và cấp phát lương tại các đồn điền cao su trên địa bàn, kể cả đồn điền Cao

su Dầu Tiếng thuộc Công ty Michelin: ngày 17/1/1958 tại đồn điền Cao su Quản Lợi, ngày 18/1/1958 tại đồn điền Cao su Xa Cam, ngày 21/1/1958 tại đồn điền Cao su Lộc Ninh và Xa Cát, ngày 23/1/1958 tại đồn điền Cao su Dầu Tiếng...

Bởi vậy, cuộc tấn công đồn điền Cao su Minh Thạnh của lực lượng Cách mạng miền Đông Nam Bộ là một thắng lợi mang tính chủ động và sáng tạo cao, vừa bất ngờ, táo bạo và bản lĩnh, vừa cùng lúc triển khai và đạt được nhiều mục tiêu chiến thuật lẫn chiến lược trong điều kiện chiến tranh nhân dân ở miền Nam Việt Nam còn giới hạn bởi tương quan lực lượng địch - ta và quan hệ quốc tế phức tạp.

4. Ngoài ra, vẫn còn một số vấn đề lịch sử liên quan khác mà bài viết đang tiếp tục nghiên cứu và diễn giải, trong đó có vấn đề danh tính và chiến tích của vị tướng lĩnh chỉ huy đã làm nên sự kiện quan trọng này. Tác giả mong được công bố trong một ngày gần đây./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Ban Chấp hành Đảng bộ xã Minh Thạnh, huyện Dầu Tiếng, tỉnh Bình Dương (2008), *Lịch sử Đảng bộ và nhân dân xã Minh Thạnh (1945 - 2005)*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- CartoMundi (1952), Tây Ninh Est; <http://www.cartomundi.fr/site/E01.aspx?FC=56852>
- Trần Bá Đệ (cb) - Lê Cung (2012), *Giáo trình Lịch sử Việt Nam*, tập VII: Từ 1945 đến 1975 (In lần thứ ba), Nxb. Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- TTLTQG II - Phòng Phủ Tổng thống Việt Nam Cộng hòa Đệ nhất (1958), *Về cuộc hành quân truy nã loạn quân đánh cướp đồn điền Minh Thạnh, tỉnh Bình Long, tháng 1/1958*, hồ sơ số 5186.
- UBND tỉnh Bình Dương (2010), Địa chí Bình Dương, tập 1: Tự nhiên - Nhân văn, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- Wikipedia (Bách khoa toàn thư mở), *Bình Long (tỉnh)*, [https://vi.wikipedia.org/wiki/B%C3%ACnh_Long_\(t%E1%BB%89nh\)](https://vi.wikipedia.org/wiki/B%C3%ACnh_Long_(t%E1%BB%89nh)), truy cập ngày 23/9/2023.

9. Trần Bá Đệ (cb) - Lê Cung (2012), *Giáo trình Lịch sử Việt Nam*, tập VII: Từ 1945 đến 1975 (In lần thứ ba), Nxb. Đại học Sư phạm, Hà Nội, tr.94.